

अन्योन्यमवमृदन्तः शक्तितोमरपट्टिशैः । वर्त्तमाने तथा युद्धे धोरूपे सुदारुणे ।
 व्यसीदत् कौरवी सेना भिन्ना नैरिव सागरे ।
 इति श्रीमहाभारते कर्णपर्वणि सङ्कुलयुद्धे द्विपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५२ ॥
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ वर्त्तमाने महायुद्धे क्षत्रियाणां निमज्जने । गाण्डीवस्य महाघोषः श्रूयते युधि मारिष ।
 संशप्तकानां कदनमकरोद्यत्र पाण्डवः । कोशलानां तथा राजन्नारायणबलस्य च ।
 संशप्तकास्तु समरे शरवृष्टीः समन्ततः । अपातयन्पार्थमूर्ध्नि जयगृद्धाः समन्यवः ।
 ता वृष्टीः सहसा राजन्तरसा धारयन् प्रभुः । व्यगाहत रणे पार्था विनिघ्नयिनाम्बरान् ।
 विगाह्य तद्रथानीकं कङ्कपत्रैः शिलाशितैः । आससाद् ततः पार्थः सुशर्माणं वरायुधं ।
 स तस्य शरवर्षाणि ववर्ष रथिनाम्बरः । तथा संशप्तकाश्चैव पार्थं वाणैः समार्पयन् ।
 सुशर्मा तु ततः पार्थं विद्धा दशभिराशुगैः । जनार्दन त्रिभिर्बाणैरहनद्क्षिणे भुजे ।
 ततोऽपरेण भस्त्रेण केतुं विव्याध मारिष । स वानरवरो राजन् विश्वकर्माकृतो महान् ।
 ननाद् सुमहानादं भीषयाणे जगर्ज च । कपेस्तु निनदं श्रुत्वा सन्वत्सा तव वाहिनी ।
 भयं विपुलमाधाय निश्चेष्टा समपद्यत । ततः सा शुशुभे सेना निश्चेष्टाऽवस्थिता नृप ।
 नानापुष्पसमाकीर्णं यथा चैत्ररथं वनं । प्रतिलभ्य ततः संज्ञां योधास्ते कुरुसत्तम ।
 अर्जुनं सिषिचुर्बाणैः पर्वतं जलदा इव । परिवव्रुस्ततः सर्वे पाण्डवस्य महारथं ।
 निगृह्य तं प्रचक्रुर्द्वयध्यामानाः शितैः शरैः । ते हयान्वयचक्रे च रथेषाञ्चापि मारिष ।
 निग्रहीतुमुपाक्रामन् क्रोधाविष्टाः समन्ततः । निगृह्य तं रथं तस्य योधास्तेषु सहस्रशः ।
 निगृह्य बलवत्सर्वे सिंहनादमयानदन् । अपरे जगृज्जैव केशवस्य महाभुजौ ।
 पार्थमन्ये महाराज रथस्थं जगृज्जमुदा । केशवस्तु ततो बाहू विधुन्वन्मूर्ध्नि ।
 पातयामास तान् सर्वान् दुष्टहस्तीव हस्तिपान् । ततः क्रुद्धो रणे पार्थः सवृत्तसैर्महारथैः ।
 निगृहीतं रथं दृष्ट्वा केशवश्चाप्यभिद्रुतं । रथारूढांस्तु सुबहून् पदातींश्चाप्यपातयत् ।
 आसन्नांश्च ततो योधाञ्जरैरासन्नयोधिभिः । ह्लादयामास समरे केशवश्चेदमब्रवीत् ।
 पश्य कृष्ण महाबाहो संशप्तकगणान् बहून् । कुर्वाणान् दारुणं कर्म बध्यमानान् सहस्रशः ।
 रथबन्धमिमं धारं पृथिव्या नास्ति कश्चन । यः सहेत पुमालोके मदन्या यदुपुङ्गव ।
 इत्येवमुक्त्वा बीभत्सुर्देवदत्तमयाधमत् । पाञ्चजन्यञ्च कृष्णाऽपि पूरयन्निव रोदसी ।
 तन्तु शङ्खस्वनं श्रुत्वा संशप्तकवरूथिनी । सञ्चाल महाराज विव्रस्ता चाद्रवद्भृशं ।
 पादबन्धन्ततश्चक्रे पाण्डवः परवीरहा । नागमस्तं महाराज सम्प्रकीर्त्य मुज्जमुज्जः ।
 ते बद्धाः पादबन्धेन पाण्डवेन महात्मना । निश्चेष्टा चामववाजन्नशसारमया इव ।
 निश्चेष्टांस्तु ततो योधानवधीत् पाण्डुनन्दनः । यथेन्द्रः समरे दैत्यास्तारकस्य बधे पुरा ।
 ते बध्यमानाः समरे मुमुचुस्तं रथोत्तमं । आयुधानि च सर्वाणि विसृष्टुमुपचक्रमुः ।

२५६५

२५७०

२५७५

२५८०

२५८५